

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 50118-05-21

לפני:

כב' השופטת הבכירה עידית איצקוביץ
נציג ציבור (עובדים) מר בצלאל פינגולד
נציג ציבור (מעסיקים) מר יצחק קוגמן

התובעת

מטילדה סחייק
ע"י ב"כ עו"ד ברק אסף - הסיוע המשפטי

-

הנתבע

המוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ עו"ד הילה דמרי

פסק דין

1. התובעת, ילידת 15.5.41, הגישה תביעה לבית הדין נגד החלטת הנתבע לעניין רמת הזכאות שנקבעה לה לגמלת סיעוד (רמה 4).
2. התביעה הוגשה תחילה על ידי בעלה של התובעת, מר יחזקאל סחייק (להלן – הבעל). לאחר מכן קיבלה התובעת ייצוג על ידי עורך דין מטעם הלשכה לסיוע משפטי, עו"ד אסף ברק, שהגיש את נימוקי התביעה נגד החלטת הנתבע.
3. החל מיום 1.5.20 נקבעה זכאות התובעת ברמה 4. ביום 1.11.20 הגישה התובעת בקשה לבדיקה מחדש בטענה של החמרה. ביום 12.11.20 נערכה לתובעת בדיקת תלות ולאחריה קבע הנתבע כי אין החמרה במצבה, וזכאותה נותרה ברמה 4, שה"כ 21 שעות שבועיות של סיוע. ביום 2.12.20 ביקשה התובעת לערער על ההחלטה. ביום 14.2.21 התכנסה הוועדה המייעצת בעניינה של התובעת. הבעל נכח בדיון. הוועדה קבעה כי הניקוד שנקבע לתובעת תואם את מצבה. על החלטה זו הגישה התובעת תביעה לבית הדין.
4. ביום 16.1.22 הוגש כתב תביעה מתוקן. נטען שם כי נקבעו לתובעת 7 נקודות בשל צורך בעזרה בפעולות היום יום ו-4 נקודות נוספות בשל הצורך בהשגחה חלקית. לכן, לגישת התובעת סך הניקוד צריך להיות 11 נקודות ולא 7 כפי שטוען הנתבע.
5. לאחר שהוגשה התביעה לבית הדין הגיש הנתבע תעודת עובד ציבור מטעם גב' נטלי אדלמן רבנו, ממחלקת סיעוד בסניף פתח תקווה של הנתבע. בתעודת עובד הציבור נאמר כי בהערכת התלות הוקנו לתובעת 7 נקודות בשל צורך בעזרה בפעולות היום יומיות, ו-4 נקודות בגין צורך בהשגחה.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 50118-05-21

- 1 לפי הנכתב שם, לא מדובר בניקוד מצטבר, רמת התלות מוגדרת לפי מידת התלות בעזרת הזולת
2 או בשל הצורך בהשגחה.
3
- 4 .6 בכתב ההגנה טען הנתבע כי התובעת בחרה להמיר חלק מן הגמלה בכסף, בגין 7 שעות שבועיות
5 בחודש היא מקבלת 1,434 ₪ לחודש ובגין 14 השעות הנוספות היא מקבלת סיוע. ביום 14.2.21
6 התכנסה שוב הוועדה המייעצת וקבעה פעם נוספת רמת תלות של 7 נקודות, רמת הזכאות 4 (בשל
7 שימוש בכיסא גלגלים, עזרה בהלבשה ורחצה, טיפול בהפרשות). רמת הזכאות הגבוהה יותר היא
8 "זקוק להשגחה מתמדת בשל מצב סיעודי, מרותק לכיסא גלגלים ולמיטה ותלוי לחלוטין בזולת
9 בביצוע כל פעולות היום-יומיות". התובעת עצמאית באכילה ולכן, רמת הזכאות נשארה בעינה.
10
- 11 .7 לגישת הנתבע הערכת התלות של התובעת נעשתה כדין ודין התביעה להידחות.
12
- 13 .8 ב"כ הצדדים הגישו סיכומים בכתב וסיכומי תשובה והתיק הועבר להכרעתנו.
14
- 15 .9 בסיכומי ב"כ התובעת נטען כי הוועדה המייעצת טעתה, שכן בסעיף 12 לדוח הוועדה התייחסה
16 בטעות לתובעת כמי שקיבלה 7 נקודות זכות, כאשר היא קיבלה בפועל 11 נקודות. גישת התובעת
17 היא שזה לא משנה מדוע המבוטח זקוק לעזרת הזולת, ייתכן שמבוטח זקוק לעזרת הזולת בשל
18 מגבלה גופנית, ליקוי נפשי, תשישות, מחלה או מום מולד. התובעת טענה כי ייתכן שהמבוטח
19 זקוק לעזרת הזולת בשל שילוב של כל אחד מהליקויים האמורים או כל ליקוי אחר. המחוקק
20 התכוון לכך שכאשר מבוטח נזקק לעזרת הזולת תשולם למבוטח גמלת סיעוד. עמדה זו של
21 הנתבע, לפי טענת ב"כ התובע, היא מנוגדת לתכלית החוק.
22
- 23 .10 לטענת התובעת, עמדת הנתבע פוגעת במבוטחים ומפלה ביניהם. הנתבע גם מקפח מבוטחים. כך,
24 אלה שקיבלו ניקוד מסוים בשל צורך בעזרת הזולת בביצוע פעולות היום יום (לדוגמה) לא יוכרו
25 כזכאים לגמלה. לגישת הנתבע, לא ייתכן שמבוטחים שקיבלו ניקוד גבוה במבחן התפקודי לא
26 יקבלו גמלה בשל טיעון טכני של שוני בגורם לצורך בעזרת הזולת.
27
- 28 .11 **המסגרת הנורמטיבית**
- 29 סעיף 223 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] התשנ"ה-1995 (להלן – **חוק הביטוח הלאומי**)
30 קובע:
- 31 **"בדיקת תלות" – בדיקת להערכת מידת התלות של המבוטח**
32 **בעזרת הזולת בביצוע פעולות היום-יום או בשל הצורך בהשגחה".**
33
- 34 לגישת הנתבע לא מדובר בניקוד מצטבר אלא בזכאות חלופית (ראו ע' 2 לסיכומי ב"כ התובע).
35 ב"כ הנתבע מפנה לפסיקה שלפיה "הניקוד אינו מצטבר" (ראו ב"ל (חיפה) 56275-06-20 **ארמונד**
36 **קריספל – המוסד לביטוח לאומי** (13.2.22) להלן – **עניין קריספל**). גם פסקי דין של בית הדין
37 הארצי לעבודה פירשו את המונח "השגחה" ולא קבעו את הזכות החלופית להטבה המצטברת.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 50118-05-21

1 התובעת צברה ניקוד המזכה ברמה 4 – ניקוד של 8 המקנה זכאות ברמה כזו. כדי לזכות ברמה 6
2 (דרגה גבוהה מזו שנקבעה לתובעת) יש צורך במצב רפואי קשה ומסכן חיים, מחלה חשוכת מרפא,
3 לקות קוגניטיבית קשה ותלות תפקודית, בה זקוקים להשגחה מתמדת של אדם אחר בשל לקות
4 נפשית המסכנת את עצמם או האחרים כאשר נשארים לבד.

6 12. דיון והכרעה

7 לשון החוק - האם יש שני מסלולים נפרדים?

8 סעיף 224 לחוק הביטוח הלאומי, כפי שתוקן בתיקון מס' 203 שתחילתו ביום 1.11.18, קובע שש
9 רמות של גימלה בהתאם לניקוד שנקבע בהערכת התלות: מ – 2.5 נקודות עד 3 נקודות; מ – 3.5
10 נקודות עד 4.5 נקודות; מ – 5 נקודות עד 6 נקודות; מ – 6.5 נקודות עד 7.5 נקודות; מ – 8 נקודות
11 עד 9 נקודות; מ – 9.5 נקודות עד 10.5 נקודות.

14 בדיקת תלות מוגדרת בסעיף 223 לחוק כדלקמן:

15 **”בדיקה להערכת מידת התלות של המבוטח בעזרת הזולת בביצוע**
16 **פעולות היום-יום-אן בשל הצורך בהשגחה”** (ההדגשה שלנו).
17

19 גם המונחים פעולות היום יום והשגחה הוגדרו באותו סעיף, כאשר פעולות היום-יום הן פעולות
20 לבישה, אכילה, שליטה בהפרשות, רחצה וניידות עצמית בבית והמונח ”השגחה” משמעו השגחה
21 ופיקוח על המבוטח למניעת נזק או סכנה לעצמו או לאחרים (עניין קריספל).
22

23 ב”כ הצדדים מפרשים את הסעיף בצורה שונה. כך לגישת ב”כ התובעת יש להתייחס למידת
24 התלות (פעולות יום יומיות וצורך בהשגחה) באופן מצטבר. ואילו לגישת ב”כ הנתבע המילה ”או”
25 מפרידה בין המסלולים ולא מדובר במבחן מצטבר.

26 נזכיר כי בהתאם לעקרונות הביטוח הסוציאלי וכנהוג בפסיקה, יש לפרש את הוראות הדין מחוק
27 הביטוח הלאומי במקרה של ספק באופן מרחיב ולטובת המבוטחים (עב”ל (ארצי) 1055-02 –
28 אלברט סולטן – המוסד לביטוח לאומי (29.2.04), עב”ל (ארצי) 188-08 המוסד לביטוח לאומי –
29 דוד אלון (12.11.08)). טענת הנתבע שלפיה אם מקבלים את אותה פרשנות מרחיבה הרבה יותר
30 מבוטחים יהיו זכאים לגמלת סיעוד, או רמת זכאותם תעלה, אינה טענה רלוונטית. השיקול
31 התקציבי אינו מקבל משקל משמעותי בעת פירוש הוראת דין.

32 כמו כן, בעב”ל (ארצי) 9545-04-21 זכריה לוי- המוסד לביטוח לאומי (9.6.22) נאמר:

34 **פרשנות הינה מלאכה מורכבת המצריכה בחינה זהירה הן בעת יישומו של כל אחד משלבי**
35 **התהליך הפרשני והן שעה שנדרש תיכלולם כאשר קיים עיגון לשוני בחוק לפרשנויות שונות**
36 **והתכליות מובילות לכיוונים שונים. כקו מנחה סבורים אנו כי כאשר הוראה מחוק הביטוח**

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 50118-05-21

1 הלאומי ניתנת למספר פרשנויות סבירות, אשר לכולן עיגון לשוני בחוק, תינתן עדיפות
 2 לפרשנות המיטיבה עם המבוטחים, כשהעדפה זו נובעת מתכליתו הפרטיקולרית של חוק
 3 הביטוח הלאומי – פריסת רשת מגן למבוטח שלגבי התממש סיכון חברתי-כלכלי מסוים.
 4 ודוק, העדפה זו מותנית בהיות הפרשנויות השונות סבירות הן לאור לשון הוראות החוק
 5 (הרובד הלשוני בהליך הפרשני) והן לאור תכליתה הסובייקטיבית והאובייקטיבית של
 6 החקיקה (כשאם קיים מתח פנימי בין התכליות השונות נדרשת בחינת זהירה במיוחד). עוד
 7 נוסף כי מתן עדיפות לפרשנות מסוימת על יסוד ההנחה שזו מיטיבה עם המבוטחים, ולכן
 8 מגשימה היטב את תכליתו הפרטיקולרית החוק, מצריכה זהו ברור של טובת המבוטחים
 9 כקבוצה (מעבר לאינטרס הצר של בעל דין בתיק נקודתי). זאת, כיוון שעסקינן בפרשנות חוק
 10 אשר אימוצה בעל השלכות על כלל ציבור המבוטחים.
 11

12 אנו סבורים כי הצורך בהשגחה צריך להצטבר למבחני התלות האחרים, אך אין לחשב ניקוד כפול
 13 בגין אותה מגבלה (כדוגמה – אם לקות קוגניטיבית פוגעת ביכולת המבוטח לבצע פעולה מסוימת
 14 (רחצה) וכבר ניתן ניקוד בשל צורך בהשגחה וליווי ברחצה).

15
 16 על כן, אנו מאמינים כי נפל פגם בהחלטת הנתבע בנוגע לזכאות התובעת לגמלת סיעוד. על הנתבע
 17 לערוך חישוב נוסף בהתאם לקריטריונים שפורטו.
 18 על הנתבע לקבל החלטה חדשה בנוגע לרמת הזכאות של התובעת לגמלת סיעוד, אשר לוקחת
 19 בחשבון הן את תפקודה בפעולות היום יומיות וכן את הצורך בהשגחה.
 20

13. לסיכום

22 התביעה מתקבלת.

23 מאחר שהתובעת מיוצגת על ידי עו"ד מטעם הלשכה לסיוע משפטי, אין צו להוצאות.

24
 25 14. לצדדים זכות ערעור על פסק הדין לבית הדין הארצי לעבודה בירושלים תוך 30 יום מקבלתו.

26
 27 ניתן היום, 7 במאי 2023, ט"ז אייר תשפ"ג, בהעדר הצדדים.

28 מר יצחק קוגמן,
נציג ציבור מעסיקים

29 עידיית איצקוביץ, שופטת
בכירה
30 אב"ד

מר בצלאל פינגולד,
נציג ציבור עובדים